

РЕЦЕНЗІЇ

Бабелюк О. А.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ О. І. П'ЄЦУХ «ПАРЛАМЕНТСЬКІ ДЕБАТИ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ В КОГНІТИВНО-ДИСКУРСИВНІЙ ПАРАДИГМІ»¹

Рецензована монографія виконана в ракурсі сучасної когнітивно-дискурсивної наукової парадигми, у межах якої дослідники фокусують увагу на з'ясуванні взаємодії когнітивних процесів та комунікативних явищ, кореляції мовних одиниць і текстів із різноманітними чинниками їх залучення до дискурсивного простору. До таких чинників належать особистості адресанта й адресата, інтеріоризоване буття соціуму, культура народу, що формує диференційні риси політичної культури певної спільноти, та етнічна приналежність, що складає специфіку національної ідентичності. Саме вони створюють підґрунтя організації й проведення британських парламентських дебатів, які становлять об'єкт дослідження рецензованої монографії, а предметом аналізу є жанрові, інтерактивні та концептуальні особливості цього жанрового різновиду політичного дискурсу.

Цікавим та актуальним є започаткований автором напрям демократичного дискурс-аналізу, який пропонує новий ракурс дослідження сучасного політичного дискурсу парламентських дебатів Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, сформованого демократичними владними інститутами, на відміну від критичного дискурс-аналізу, спрямованого на вивчення дискурсивних практик, утворених авторитарними владними інститутами. Теоретично важливим є розроблення в монографії об'єкта, предмета, завдань і дискусійних проблем нової галузі політичної лінгвістики – політичної дис-

курсології, яка фокусує увагу саме на дослідженнях дискурсивних політичних практик.

Монографія О. І. П'єцух має чітку логічну будову, у ній коректно та послідовно подано найбільш актуальні й дискусійні проблеми сучасної дискурсології та політичної лінгвістики, які викладені на підставі опрацювання автором найновіших наукових праць вітчизняних і зарубіжних мовознавців. Однак збережено також принцип наступності наукового знання, оскільки в роботі враховано насамперед праці класиків дискурсології, лінгвістики тексту, лінгвістичної генології та теорії мовної комунікації. Достовірність результатів підкріплена масштабністю й глибиною опрацьованого матеріалу, адже для представлених у роботі систематизованих узагальнень і висновків проаналізовано тексти протоколів обсягом 48 450 сторінок та відеоматеріали 1 944 засідань Палати Громад та Палати Лордів британського парламенту в період посттетчеризму (з 1990 року по 2018 рік).

У першому розділі монографії детально охарактеризовано етапи становлення політичної лінгвістики, висвітлено проблеми визначення політичного дискурсу, виявлення його диференційних ознак, співвідношення між мовою політики та політичним дискурсом, а також виокремлено й розглянуто особливі риси парламентських дебатів як жанру політичного дискурсу.

Вагомим є другий розділ, присвячений методології дослідження британських парламентських дебатів із залученням принципів антропоцентризму, функціоналізму, дискурсоцентризму, етноцентризму, психонетичності, прагматизму та групоцентризму в когнітивно-дискурсивній парадигмі. Обґрунтовано методику когнітивного картування, що передбачає жанрове, інтерактивне та концептуальне моделювання дебатів, а також

¹ П'єцух О. І. Парламентські дебати Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в когнітивно-дискурсивній парадигмі: монографія. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2018. 388 с. УДК 811.111'42:328.161.2 – 316.46.058. ISBN 978-966-920-335-9.

контекстуально-інтерпретаційний метод і компонентний аналіз.

У третьому розділі автор фокусує увагу на жанровій специфіці парламентських дебатів Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, розглядаючи їх інституційне підґрунтя, дискурсивні ролі комунікантів, процесуальність дебатів, прагматичні особливості та категорійну стратифікацію. Особливого значення в дослідженні набуває поглиблене вивчення паравербальних параметрів проведення дебатів у британському парламенті, підкріплених етнокультурними й інституційними чинниками.

Цікавим є четвертий розділ монографії, у якому представлено інтерактивні особливості породження та функціонування цього жанрового різновиду політичного дискурсу, продемонстровано специфіку стратегічних програм учасників британських парламентських дебатів та розглянуто основні тактики, які забезпечують ефективність комунікативного впливу.

Варто відмітити п'ятий розділ монографії, у якому автор вводить особливий тип концепту – дискурсивний, вилучений із парламент-

ських дебатів, а також детально аналізує основні дискурсивні концепти, які формують концептуальну модель політичного дискурсу британських парламентських дебатів.

Монографія О. І. П'єсцух має теоретичне значення, адже її методика може застосовуватися щодо інших політичних дискурсів на матеріалі різних мов, а отримані результати дослідження можна використовувати в практиці викладання мовознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах. Ґрунтовність дослідження підкріплюється багатоаспектністю розгляду політичного дискурсу парламентських дебатів та застосуванням новітніх концепцій політичної лінгвістики, дискурсології, когнітології, етнічної психології, лінгвокультурології, лінгвістичної генології тощо.

Загалом варто зазначити, що монографія О. І. П'єсцух «Парламентські дебати Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в когнітивно-дискурсивній парадигмі» є актуальним, новим, необхідним політичній лінгвістиці дослідженням, яке розширює сучасні лінгвістичні розвідки та має значні наукові перспективи.